

Krátka správa z vykonanej kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na plnenie programu „Väzenstvo“ a nakladania s majetkom štátu vo vybraných subjektoch Zboru väzenskej a justičnej stráže

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2008 a jej účelom bolo preveriť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť čerpania verejných prostriedkov a dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.

Predmetom kontrolnej akcie bolo:

- pôsobnosť kontrolovaného subjektu a analýza jeho hospodárenia,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami,
- dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov a ďalších súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s majetkom štátu,
- účinnosť vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v subjektoch: Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, Bratislava, Ústav na výkon väzby Bratislava, Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov a Ústav na výkon väzby Prešov za obdobie rokov 2005 – 2007.

Kontrola vo vybraných subjektoch Zboru väzenskej a justičnej stráže preukázala, že stanovené záväzné ukazovatele v hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu SR boli v kontrolovanom období dodržané.

Priaznivé plnenie rozpočtu príjmov bolo ovplyvnené najmä príjmami za predaj prebytočného hnutelného majetku, dopravných prostriedkov, z úhrad pohľadávok obvinených a odsúdených a z činnosti vedľajšieho hospodárstva. Rozhodujúcou položkou čerpania bežných výdavkov boli na Generálnom riaditeľstve Zboru väzenskej a justičnej stráže výdavky na tovary a služby, v Ústave na výkon väzby Bratislava a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov výdavky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania, ktoré tvorili viac ako 50 % týchto výdavkov. Kapitálové výdavky boli čerpané najmä na rekonštrukcie stavieb, na nákup strojov, prístrojov a zariadení.

Kontrolované subjekty sa podieľali na plnení programu 070 - Väzenstvo, ktorý tvorilo 6 podprogramov. Programovú štruktúru stanovilo Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej

stráže, ktoré napriek tomu, že podprogramy pokrývali celú činnosť Zboru väzenskej a justičnej stráže, nerozpísalo ciele ani merateľné ukazovatele na ostatné, ním riadené ústavy. Zároveň tým nebolo v žiadnom z ústavov uplatňované programové rozpočtovanie v zmysle metodického pokynu Ministerstva financií SR a kontrolované ústavy ako rozpočtové organizácie zodpovedné za plnenie jednotlivých cieľov ani nevykonávali v systéme RIS ich monitorovanie a hodnotenie.

Kontrolou dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov boli zistené viaceré nedostatky pri uplatňovaní ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o verejnom obstarávaní, zákona o účtovníctve, zákona o správe majetku štátu a ďalších zákonov, napr.:

- na Generálnom riaditeľstve Zboru väzenskej a justičnej stráže, v Ústave na výkon väzby Bratislava a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov bolo zistené porušenie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách v dôsledku nedodržania účelu použitia finančných prostriedkov v sume 1 802 310,- Sk, neoprávnenej úhrady v sume 1 261,- Sk, oneskoreného vyúčtovania poskytnutého preddavku v sume 870 000,- Sk a nehospodárneho nakladania s rozpočtovými prostriedkami v sume 9 495 409,- Sk. V ďalších prípadoch bol zákon o rozpočtových pravidlách porušený nesprávnym započítaním príjmov s výdavkami a triedením výdavkov v rozpore s rozpočtovou klasifikáciou. Porušenie ustanovení zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené napríklad nevyhlásením uchádzača zo súťaže, ktorý nepredložil požadované doklady, neodoslal písomnej výzvy na rokovacie konanie bez zverejnenia a tiež tým, že v materiáloch sa nenachádzali zápisnice o rokovacom konaní, čestné vyhlásenia členov komisie o ich nezaujatosti, ani doklady potvrdzujúce určenie predpokladanej ceny predmetu obstarávania pred vyhlásením verejného obstarávania. Zákon o účtovníctve a tým aj zákon o dani z príjmov a zákon o správe majetku štátu bol porušený v prípadoch týkajúcich sa nesprávneho oceňovania majetku a výšky odpisov, oneskoreného zaraďovania majetku do užívania a nesprávneho vedenia účtovníctva o majetku štátu v správe kontrolovaných subjektov. Z dôvodu používania nesprávnych účtov, nedostatkov pri vykonávaní inventarizácie a opráv na účtovných dokladoch nedovoleným spôsobom, subjekty nevedli účtovníctvo v súlade s postupmi účtovania a so zákonom o účtovníctve. Subjekty nemali vypracované odpisové plány. Na inventúrnych súpisoch chýbali predpísané náležitosti, inventarizovaný bol aj odcudzený majetok, ale o zapožičaných omamných a psychotropných látkach nebolo vôbec vedené účtovníctvo a tieto látky neboli ani inventarizované.

Nedostatky boli zistené aj pri správe majetku štátu. Subjekty ako správcovia majetku štátu si riadne neplnili všetky povinnosti vyplývajúce zo zákona o správe majetku štátu, najmä povinnosť udržiavať majetok v riadnom stave, využívať všetky prostriedky na jeho ochranu, naložiť s prebytočným majetkom štátu bez zbytočného odkladu, viesť o majetku štátu účtovníctvo, zabezpečiť zápis o majetku v katastri nehnuteľností, starať sa o to, aby všetky povinnosti dlžníkov boli včas a riadne splnené, likvidovať neupotrebitelný majetok v súlade s platnými predpismi;

- v Ústave na výkon väzby Prešov bola kontrola vykonaná s osobitným zameraním na zhodnotenie prípravy a realizácie stavebnej akcie v objekte Sabinov. Kontrolou bolo vo viacerých prípadoch zistené nedodržanie všeobecne záväzných právnych predpisov, neoprávnená fakturácia zo strany dodávateľa, nekvalitne vykonané práce a nehospodárne vynaloženie finančných prostriedkov v dôsledku predimenzovaného vybavenia v celkovej sume 3 217 983,- Sk. Verejné obstarávanie a tým aj projektová dokumentácia a realizácia stavebných prác bola rozčlenená na tri stavby. Pri stavbe, ktorou bola realizovaná rekonštrukcia kuchyne, bolo verejné obstarávanie vykonané za stavebnú časť aj s technologickým zariadením kuchyne v rámci jednej súťaže. Víťazom sa však stal dodávateľ, ktorý síce ponúkol najnižšiu cenu celej dodávky, ale v rámci nej bola cena technologického zariadenia kuchyne oproti ostatným uchádzačom o 1,2 – 5 mil. Sk vyššia než ostatné ponuky. V danom prípade táto skutočnosť, keď obstaranie technologického zariadenia kuchyne nebolo predmetom osobitnej súťaže, viedla k nehospodárnemu vynaloženiu

finančných prostriedkov, pričom obstarávateľ nemohol ani ovplyvniť výber tohto zariadenia, nakoľko ho vyberal a subdodávateľským spôsobom zabezpečil dodávateľ stavby.

Nedodržanie zásady hospodárnosti a efektívnosti bolo zistené najmä v prípade dodávky technológie kuchyne spolu za 13 mil. Sk, ktorá pozostávala z technologických zariadení v sume 10,5 mil. Sk a systému HACCP v sume 2,5 mil. Sk, ktorý slúži na sledovanie a vyhodnocovanie podmienok prípravy stravy. Zariadenia boli obstarané v predimenzovanom počte, v dôsledku čoho sa niektoré nevyužívali a niektoré boli presunuté do kuchyne ústavu v Prešove.

Bolo zistené aj porušenie ustanovení zákona o účtovníctve v dôsledku ocenenia majetku v nesprávnych obstarávacích cenách a tiež pri vykonávaní inventarizácie.

Vnútornú kontrolu vykonávala Inšpekcia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže. Ústavy nemali zriadený útvar kontroly. Predbežná kontrola, ktorú vykonávali kontrolované subjekty, nebola vždy dostatočná, čo preukazujú nedostatky uvedené v tejto správe. O priebežných kontrolách ústavy viedli nedostatočnú evidenciu.

Výsledky kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR boli prerokované so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných subjektov Zboru väzenskej a justičnej stráže. Na odstránenie zistených nedostatkov prijali subjekty spolu 54 opatrení, ktoré sú zamerané na dodržiavanie schválených ukazovateľov rozpočtu pri investičných akciách, na aplikovanie zásad programového rozpočtovania vo všetkých subjektoch Zboru väzenskej a justičnej stráže, na správnosť a hospodárnosť vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu, na zabezpečenie správneho ocenenia, evidencie a odpisovania hmotného majetku, na dodržiavanie postupov účtovania, riadne vykonávanie inventarizácií a na plnenie povinností správcov majetku štátu.

Správa o výsledku kontroly bola zaslaná Výboru Národnej rady SR pre financie, rozpočet a menu, Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť, ministrovi spravodlivosti SR a generálnej riaditeľke Zboru väzenskej a justičnej stráže.